

Yine üniversite-sanayi işbirliği (V)

Aykut Göker

Dikkatinizi çekmiştir; Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'ne ilişkin düzenlemelerle ilgili olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, yerel yönetimler, yerel sanayi odaları, yerel üniversiteler gibi birbirinden çok farklı kurumlardan söz ettim. Hattâ aynı konuyla ilgili olarak, kamu kesiminde uzman erozyonunun önlenmesi gibi, çözümü, çok daha farklı kurumların rol almasını gerektiren bir soruna da değindim. Gerçekten de, üniversite-sanayi işbirliği[ÜSİ]ni geliştirmek, üniversite ve sanayi dışında başka hiçbir unsurun rol oynamadığı bir ikili sarmal meselesi değildir. Örneğin, işbirliğini özendirmek için finansman desteği sağlayan kurumlar da, bu sürecin olmazsa olmaz türünden unsurlarıdır. İşin içine girildiğinde, başka pek çok unsurun ÜSİ'yi geliştirme sürecinde rol oynadığı görülecektir. Önemli olan, bu süreçte rolü olabilecek herhangi bir unsurun göz ardı edilmemesidir. Ama en az bunun kadar önemli olan bir başka nokta da, sonuç alabilmek için, bu unsurlar arasında orkestrasyonun sağlanmasıdır. **Ulusal inovasyon sistemi yaklaşımı bize bu iki imkânı da verir.** Bu yaklaşım çerçevesinde, âcilen ele alınması gereken diğer önlemler konusunda şunlar söylenebilir:

Sanayi kuruluşlarının ARGE faaliyetlerini destekleme programlarının, ÜSİ'yi geliştirmedeki kilit rolleri de dikkate alınarak, etkinliklerini artırmak gereklidir. Destek programlarının ana felsefesi, teknoloji tabanlı yeni bir şirketin doğuşundan, teknolojik inovasyonda yetkinleşmiş dünya çapında bir şirket hâline gelinceye kadar geçeceği her aşamanın ihtiyaçlarına cevap verecek destek mekanizmalarının kapsanmasıdır. Bu açıdan önemli olan nokta, TÜBİTAK-TİDEB ve TTGV'nin, uyguladıkları destek programları itibarıyla, kendi içlerinde bu bütünselliği yakalama çabalarının ötesinde, aralarındaki işbirliğini, birbirlerini de tamamlayacak biçimde ve desteklenen firmayı dünya pazarlarına taşıma vizyonu etrafında yeniden örmeleridir. En az bunun kadar önemli olan diğer bir nokta ise, her iki kurumumuzun da, salt finansman desteği sağlayan kurumlar olmanın ötesinde, yol gösteren / yönlendiren bir kurum olma hüviyetini de tam anlamıyla kazanabilmeleridir. Mesele bu yaklaşımla ele alınırsa, ÜSİ'yi geliştirmek için alınması gereken ek önlemler de, sistemin bu bütünselliği çerçevesinde tutarlı bir biçimde belirlenebilir.

Örneğin, ÜSİ'de 'teknoloji tabanlı' genç firmaların ve yenilikçi, yaratıcı girişimciliklerinden öte sermayeleri olmayan genç beyinlerin önemli rolleri vardır. Mevcut destek programlarımız, üniversiteyle yakın temas imkânı arayan ve çoğu da üniversite mezunu olan bu girişimcileri gözetecek finansman desteği mekanizmalarından yoksundur. Onun içindir ki, bu tür girişimcilere **ilk adım sermayesi** ('seed money') ve bunu tamamlayacak diğer **start-up desteklerini** sağlayacak mekanizmalara ihtiyaç vardır.

ÜSİ'de temasa gelen taraflar ne denli iyi niyetli olurlarsa olsunlar, arada bir dil ve yaklaşım farkı vardır. Bu farklılıkların ördüğü duvarlar, iyi niyete rağmen, çoğu zaman aşılabilir. Onun içindir ki, üniversitelerdeki araştırma ve teknoloji geliştirme yetenekleri konusundaki bilgileri sanayie taşıyacak, buna karşılık, sanayinin teknolojiye ilişkin ihtiyaçlarını da üniversiteye taşıyıp çözüm arayacak; her iki tarafın da dilini konuşabilen **arayüz kuruluşlarına** ihtiyaç vardır. KOSGEB, bu açıdan değerlendirilmesi gereken kamu kuruluşlarımızın başında gelmektedir. KOSGEB'in, KOBİ'lerle üniversite arakesitinde yükümlendiği işlevler çok daha etkin bir düzeye taşınabilmelidir. Mevcut destek programlarını da, sözü edilen türden arayüz kuruluşlarının [danışmanlık firmaları olarak da okunabilir] ortaya çıkmasını kolaylaştıracak biçimde zenginleştirmek gerekir.

Değineceğim son nokta, üniversitelerimizin, ÜSİ konusunda kendi politikalarını belirlemeleridir. Eğer bunu kendi misyonlarının bir parçası sayıyorlarsa, o zaman, yapabilecekleri işbirliğinin çerçevesini çizerek, kendi bünyelerinde ne gibi önlemler almaları gerektiğine de karar verebilirler. Üniversitelerimiz, ÜSİ'nin, gizlilik, zamana karşı yarış, en son gelişmeye erişebilme gibi, kendine özgü sınır şartları olduğunu da baştan iyi değerlendirmelidirler. Sanayicilerimiz de baştan bilmelidirler ki, ÜSİ'nin en doğru ve en verimli alanı 'ARGE'nin 'GE' tarafı değil 'AR' tarafıdır.

CBT. 05 Ekim 2002